

Előfizetési árak:
 Egész évre 10.— Ft
 Félévre 5.—
 Negyedévre 2.50
 Egy hónap 1.—
 Egy nap 4 kr.

Megjelenik minden nap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Főpiacz, a város-
 házzal szemben.
Hirdetések:
 Egy hasábon pető
 soronként 5 kr-vel
 számítottak.

Társadalmunk bajai.

Harmadik közlemény.

Debreczen, márczius 24.

Mai társadalmi életünk nagyon kevés felemelőt nyújt. Visszavonást látunk a társadalmi élet minden fázisában. Irigykedő szemekkel vizsgálják tetteinket. Legnemesebb szándékainkat is megyanusítják és mivel az emberek nem találnak magukban semmi önzetlenséget, azt hiszik, hogy mások fáradozásának is az önösség a rugója. — Megszólják azt, aki tehetségét, munkaerejét a köznek szenteli, alkotásait ócsárolják, megvádolják azzal, hogy népszerűséget hajhász, de restek nyomába lépni és hasonló tevékenységet kifejtteni. — Irigylik másoktól a munka eredményét ahelyett, hogy ők is kamatoztatnák tehetségüket. Hanem alkotás helyett bontanak, a fennálló kévéket ledöngetik, a helyzetet összezavarják és mindebből a társadalmi életre és a közre háramlik a legnagyobb kár, mert a folytonos tüszurások következtében azok is abbahagyják a munkát, kik igazán önzetlenül fáradoztak.

Nem szeretjük az együttes munkát. Féltünk, hogy másnak több babér jut, mint nekünk. — Elsők akarunk lenni s ha ez nem sikerül, boszusan leteszszük a munka fegyverét és képzelt sérelmek közt visszavonulunk. Mihelyt aztán kilépünk a sorból felcsapunk *kritikusoknak*. Ez nem volna még baj, ha kritikánk tárgyilagos és így igazságos volna, de hiányzik ebből a szeretet és nem javítani akarjuk ellenfeleinket, hanem arra törekszünk, hogy neveltségesekké tegyük őket. Mivel pedig a könyelműen feldobott kő sokszor a feldobót üti meg érzékenyen, a legtöbb esetben az igazságtalan vád arra hull vissza, aki mindent megkritizál.

De ha még ez nem is következik be, a szeretetlenül megkritizált elveszti kedvét a munkához, a közügyek istápolatlanul maradnak, vagy kontárok kezébe kerülnek, kik aztán gyakorlatban valósítják meg a *Csáky* szalmájáról szóló közmondást.

A társadalmat szétválasztó falakról nem is szólunk. Ez a modern kor egyik legsajnálatosabb tévedése, melynek sokszor a

legszebb eszmék, legjobb tervek áldozatul esnek. Már az evangélium is elítéli az *élet kevélységét*, mely forrása minden rosznak, minden bomlasztó anyagnak. Ma nem a *becsület* szerint mérik az emberek értékét, hanem aranyai után. Aki kincsekkel tud dobálózni, annak minden szabad, annak minden jól áll, annak mindent elnézünk, mindent megbocsátunk. Por kell ma a világ szemének, nem az igazság tisztító ereje. Aranynak nézi a salakot és sokszor nem rozszakaratból, de hiúságból és tapasztalatlan szívvel gyöngyök helyett kövekkel rakja körül magát.

Érzésünkben és gondolkozásunkban kell tehát megváltoznunk, ha azt akarjuk, hogy a társadalmi élet szétágazó ereiben pezsgő vér lüktessen. Addig nem lesz javulás. Legyen bennünk több szeretet, több elnézés embertársaink iránt. Dolgozunk magunk is, de ha mi nem érzünk kedvet a munkához, ne öljük meg közönyösségünkkel a mások munkakedvét. Ne a kutyabőrre legyünk büszkék, ne állásunk és vagyonunk tudatában hordjuk fenn fejünket, hanem, ha

TARCZA.

Pusztai krakéler.

Irta: Jablonczay Kálmán.

A mikor a felgyürt nadrágu monoklis, fényes czilinderrel fején — végig csoszogott az aszfalton — legalább is azt hiszi, hogy ő találta fel a puszkaport. Fehéjázó, henezegő fellépésével mosolyra vagy undorra ragadja a járókelőket, kik azért is igyekeznek előle kitérni, nehogy szemtelen, kihívó pillantásával találkozzanak.

Már most, ha valaki ennek a Nix urnak egy kellemetlenebb fajtájú lökést ad — akár véletlenséggel — vagy szándékos akarattal — rögtön kész a hecezz.

Felfortyanva visszafordul és a negligálás teljes nyomatékával sipítja: — Szamár!

Az a másik ártatlan halandó — ki ezen nyilatkozatért a t. Nix urat egy cseppet sem provokálta, csupa ösztönyszerű kényszerűségből visszamondja ezen hangoztatott nem hízogó titulust.

A Nix ur odarohan a járókelőhöz, megvetőleg végigméri szemével — és ha csak hozzáfér felfricskázza annak orraczimpáját. — Egyideűleg a szemé közé csapja névjegyét, mely világosan arra hivatkozik, hogy ezen abszurdummal határos találkozásnak veszedelmes folytatása lesz.

Már most a krédóba jutott járókelőtől függ, hog akezeptálja-e Nix ur vehemens kirohanását, vagy azonnal egy üti pofon, hogy a czilinder a kocsiburkolatra guruljon ki.

Akár egyik, akár másik alternatíva álljon fenn, a vége mindenesetre lovasias párbaj, első vére megállapított vértelen duellum, mely a mai világban a Nixekből becsületbírókat fábrikál.

Nem úgy megy ez a pusztai sikon, a romlatlan magyar nép zöme között. Más itt a virtus, más itt a személyes bátorság.

Szíveskedjenek meghallgatni, bemutatok ilyen eredeti pusztai krakéler teljes valóságában.

Az utszéli rozzant csárda apró ablakai kivilágítanak a néptelen sáros utra, mely nyil egyenes irányban vágja keresztül a délibábos rónaságot.

A csárda pitarában egy szabad tüzhely áll, melyen a kéményből leeresztett vaslánczon egy bogrács — telítve kellemes szagú gulyásos hussal — úgy megékeskedik, mintha az egyedüli boldogság egyedül abban a vasfazékban lakozna.

Az ivó szobában olyan vastag a levegő a kapa dohány illanó füstjétől, hogy bieskával lehetne vágni. A fal mellé helyezett kecskelábu asztaloknál,

alacsony lóczákon legények ülnek, előttük számtalan telt és üres boros üveg.

Vasárnap este van, a pusztai betyárok, dohányos fullajtárok, taksás emberek italszerető nép gyűl ide össze minden ilyen alkalommal, hogy egy kis csinált bortól megszédítsék a fejüket, vagy hogy azon egy pár lyukat ütessenek.

Itt adnak egymásnak találkozót a csaklízó pásztorok valami balkezes üzlet adta elő magát a közelben. Ide igyekeznek a dohánycsempészek is, a részeg dohányos hamar felcsap egy pár kötél elszállítására.

Itt találkoznak aztán a duhaj legények azon fajtája is, kiknek egy bizonyos kiszemeltre nagyon fáj a foguk.

A csárda belseje hangos a legények ajakáról elszálló duhaj nótáktól. — Az üres üvegek repülnek a falhoz és törnek ezer darabra szét.

Már egyik része a kompániának a rozzant asztalon tánczol, az egyetlen czimbalmos azt se tudja melyik szegletben huzódják meg, hogy a repülő üvegek puffenését kikerülje.

A mulatság magaslatának hevében kinyilik az ajtó olyanformán, mintha a sarkaiból akarna kirepülni.

Beugrik rajta Saliga Bandi három határ veszekedő réme a délibábos puszták krakélerje.

Czifra, rozsmaringos szüre panyókára hajtva a balvállára, tuzok tollas betyáros kalapja a balszemére huzva, —

Szobalakkokat és mindenféle por- vagy törött festékeket ajánl

DEUTSCH LAJOS előbb
YARGA LAJOS
 Piacz-utca 38. szám.

már a büszkeségről nem tudunk lemondani, legyünk büszkék arra, hogy használtunk a társadalomnak.

Ez a nemes büszkeség senkit sem fog sérteni . . .

Befejező közleményünkben egyetmást még elfogunk mondani.

— **Tisza Kálmán levele.** Tisza Kálmán a következő levelet intézte Hlatky Endre pártelnökhöz:

Hlatky Endre pártelnök, Nagyvárad. Nagyságos elnök ur! Kétségtelen az, hogy a nagyváradai szabadelvűpárt már oly gyakran ajándékozott meg irántam való jóindulatának és engem büszkévé tevő bizalmának kifejezésével, hogy annak ismétléséhez, most legalább, reményem nem is lehetett. Annak megtörténte annál inkább újabb hálára kötelez és még szorosabbra fűzi azon érzelmi köteléket, mely engem a nagyváradai szabadelvűpárthoz, annak nagyrabecsiült tagjaihoz csatol. Fogadja ezért Nagyságod és általa a tisztelt párt köszönetem őszinte kifejezését. Addig is, míg alkalmam lenne az újabb fejleményekről és azokra vonatkozólag nézeteimről Nagyvárad város tisztelt összes választói előtt nyilatkoznom, kifejezést kívánok adni annak, hogy, mint politikai pályám kezdetétől fogva voltam, most is azon szabadelvű zászlónak vagyok híve, melynek tábora hátralepést soha és semmiben nem tűr, de számolva természetesen a magyar államnak, mint ilyennek, létfeltételeivel és érdekeivel, folytonosan előre törekszik a szabadelvű eszmék terjesztésében és a szabadelvű intézmények létesítésében. Bármilyen történjék is körülöttem, ezen zászló alatt fogok élni és meghalni. A folyó hó 11-ikén tartott pártgyűlésből hozzám intézett üdvözlétért fogadják, kérem, szívesen köszönetem kifejezését.

Budapest, 1899. március 21-ikén.

Tisza Kálmán,
nagyváradai képviselő.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, március 24.

Szép, szabályos, egyenes, sima medret ásott tegnap a kereskedelmi tárcza költségvetési vitájának a Hegedüs Sándor miniszteri programbeszéde.

Ebben a mederben csörgedezett ma szép csendesen a vita, sehol a hullámok tul nem csaptak a partokon. Hegedüs miniszter a piros pársonyszékből nyugodtan, figyelmesen hallgatja, mint dicsérik mindenfelől a beszédjét s mint akár minden szónok mégis segítségére jönni az új miniszternek új tervekkel, eredeti eszmékkel — de sok elesélt sablonnal is.

Hanem azért az új miniszterek — kivált ha olyan szimpatikusak, mint Hegedüs — olyan nyájas arccal, figyelmesen hallgatják ezeket a régi sablonokat is mintha — ujak lennének . . .

Apáthy Péter az inkompatibilitási ügyek elintézéséről — még pedig sima elintézéséről — szóló irományokat terjesztette be az ülés elején.

Inkompatibilitás! Még pár hét előtt viharokat tudott támasztani a Házban ez a szó; ma — egy falevél sem mozdul tőle.

A költségvetési vita gróf Károlyi Sándor beszédével folytatódik.

Okos, nagyszabású gazdaság politikai beszéd volt gróf Károlyinak ez az első kormányparti beszéde, melyet ilyen párti volta dacára is élénken helyeselt nem csak a jobb, — de a szélsőbaloldal is.

A Major Ferencz kereskedelmi programjára már kevesen voltak kíváncsiak. Népes lett a folyosó. Ott látták Tisza Kálmánt egy sarokban, mélyen beszélgetésbe merülve a kis Gyulay Pállal. — A politikus generális, meg a kritikus generális! — sugtak össze, a kik együtt látták őket.

Bejött a Házba háromnegyed esztendő óta először — Eötvös Károly, a vajda is. A hozzá intézett kérdésekre büszkén hangoztatta:

— Nem vagyok én pártonkívüli, csak klubon kívüli . . .

Justh Gyula is hazajött már Lussinpicolo ból. Panaszkodott, hogy ott a délvideken, hova üdülni ment, nagy hidegek vannak most.

— Hát hazajöttem, melegedni ebben a békés világba . . .

Komjáthy Béla egy jó órahosszat szaporította a szót a kereskedelmi tárczáról. Az ülés végén Rosenberg Gyula interpellálta az új kereskedelmi minisztert a kereskedővilág legújabb szenzációja dolgában: az indiai cukorról.

— No lám, — mondta erre egy tréfás honatya — nem elég cukros a t. Ház hangulata: még az indiai cukrot is belekeverik ebbe az érdekes vitába! . . .

A debreczeni pénzügyintézetek.

Debrecen, március 23.

Lovász Jánostól, a debreczeni első takarékpénztár tisztviselőjétől fűzet jelent meg, melyben kimerítően ismerteti a debreczeni pénzügyintézeteket. Szükség volt e fűzetre, mert a nagy közönség túlyomó része teljesen tájékozatlan nemcsak a debreczeni, de az általános pénzügyviszonyokról is. A nagyérdemű fűzet megérdemli, hogy minél szélesebb körben tudomást szerezzenek róla. A közönségnek velünk szolgálatot tenni, midőn a fűzet tartalmát, kivonatossan, a következőkben ismertetjük:

Lezártunk ismét egy évet és a nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézetek által kiadott 1898. évi üzleti jelentések immár közkézen forognak. Siessünk megjegyezni, hogy ez a közkézen való forgás nem jelent egyebet, miathogy a nyomtatott évi kimutatásokat a részvényesek megkapták s a társintézetek egymás közt kicserélték. Bizonyára nem kívánható egy pénzügyintézettől sem, hogy a kimutatások egy-egy példányát elküldje mindazon üzletfeleknek is, akik nem mint részvényesek, hanem betét vagy más ter-

ügy villog alóla, mint a hiuz a nyulvadászaton.

Szabadon lévő jobb kezében a rezes végű fokos ékeskedik, melynek fénye meg megvillan a méceses halavány világában.

— Ki a legény a csárdában?! — kiáltja kihívó hangon.

Erre a szóra — de már előbb az új vendég belépésekor felugráltak a mulató legények a boros asztaltól, ki-ki bot végre kapva, összetömörültek a szoba egyik oldalában.

Saliga Bandi tizenöt darab ellenséggel látta magát szemközt, napbarnult arcán még csak egy izom sem rándult meg.

Mint a prédára leső fenevad, úgy méregette tekintetével — a számos — öt halálosan gyűlölő ellenfeleket — kiknek arcvonásaiból hangosan olvasta, hogy a legrosszabb szándékkal vannak iránta eltelve.

Majd odább lépett Saliga Bandi a mester gerenda alá.

Fokosával — melyet a levegőben nehányszor megforgatott — nagyot ütött az ártatlan fa darabra, hangosan kurjantva:

— Ki üti meg ezt a gerendát?

Ez a provokálás, ez a kibívás a verekedésre — ezzel kezdi meg a paraszt legény a párhaj harcot.

Az ellenfél táborában esend van — senki meg sem mozzad csupán villogó szemekkel kísérik a krakéler minden mozzanatát.

— Ki üti meg ezt a gerendát? — kiáltja még egyszer a legény.

Egyszerre csak kibontakozik a

többi közül egy erős zömök fiu — és furkós botjával a gerenda felé üt.

Abban a pillanatban úgy hajintja kontyon Saliga Bandi a többi becsület megvédőjét, hogy elterül a földön, mint egy beteg béka.

Ezzel a remek kólintással megkezdődött aztán a pöfögő esata, az árva tölgyfa botok csattogtak — mintha megannyi éles kardok lettek volna.

Valamelyik a higgadtabbak közül felkapta a mécesest az asztalról és felvette a gerenda párkányára, honnan mint egy halvány csillag fénye világított alá a verekedőkre.

Saliga Bandi mint egy mester bajvivó — hátát a nagy boglya kemencével fedezve — parirozta — osztogatta a leggyönyörűbb csapásokat — melyeknek minden koppanása egy-egy koponyát lyukasztott be.

A pusztai krakéler alig egy negyed óra lefolyása alatt, valamennyi ellenségét tönkre silányította — ott feküdtek — guggoltak — nyögtek — káromkodtak sorban, a tágas szobában, szemekkel megbámulva a hős legényt — ki annyiojukat megpoesékolta.

A mikor aztán már egyik sem volt abban a conditójában, hogy csak a botját is feltudta volna emelni — saját emberségéből kilépett fedezett állásából a győztes.

Kihívó sértő mosolylyal végig tekintett a megretirált ellenhadon.

Czifra szürét nyakából kikavarintva oda dobá a sutba — hol egyik bátrabb tagja az ellenségnek már a verekedés előtt meghuzódott.

Nesze te — kiáltá — takarózz be

— hiszen úgy fázol még a fogad is vazozog bele.

A kemencze sutjában fázni? ez megint egy lealázó sértés volt — de a mely most nem csinált semmi féle haragot a a legyőzött banda tagjai között.

— Száz itcze bort! — kiáltá a sőtés felé a legény.

A reszkető zsidó koresmáros, kinek szintén kijut ilyen csetepaté alkalmával egy pár zöld barack — a selyem sipkára — nagy respektussal megrakja a hosszu asztalt a boros üvegekkel.

— A ki ihatnék ide jöjjön — emelé magasra megtöltött poharát Saliga Bandi.

Az elpáholt sereg meg sem mozzad.

— Még kocczantani sem mertek velem? — gyáva fiézkók! — kiáltá gonyosan a paraszt krakéler.

— Merünk — mondá egyik — hogy ne mernénk? — zugá a másik sértett önérettel.

— Itt vagyunk már na! — hun az a pohár? — négy-öt legény az asztal körül csoportosulva.

Remegő kezekkel ütötték poharaikat — a legyőzött ezimborák — a félelmetes verekedő telt üvegéhez.

— Hunczut a ki haragszik! — kiáltá Saliga Bandi.

A békülékeny legények — kik már úgy is ittak a barátság poharából — chórusban zugták — hogy — ők már nem haragusznak.

Csak egy tagja volt a legyőzött seregnek — Molnár Ferke gulyás bojtar — ki nem akart kocczantani a paraszt krakélerrel.

mészeti értékek révén vannak érdekelve, de miután akárhány pénzintézetnél többszörösen meghaladják az idegen tőkék a részvénytőkét s a részvényeseken kívül ezren meg ezren vannak, a kiket kisebb-nagyobb mértékben érdekelne egyik vagy másik pénzintézet sorsa, úgy vélem, nem fogok felesleges munkát teljestieni, ha alább röviden bemutatom azon adatokat, melyek a debreczeni pénzintézetek életében fontosabb szerepet játszanak:

Valljuk meg az igazat: a nagy közönség tájékozottsága ezen a téren szem beszökően csekély. Sok érdekelt ember van városunkban, aki pénzintézeteinket csupán hírből, tehát igen felületesen ismeri. Ha valaki megtakarított filléreit el akarja helyezni, vagy egy másik pénzintézet részvényét ohajtani megszerezni, első sorban szükséges volna, hogy az igazat mondó számadatok, nem pedig bizonytalan értékű ajánlgatás alapján induljon el. Szükségesnek tartom tehát az ilyen esetekben ismertetések, — mert ezek adandó esetekben jó szolgálatot tehetnek a közönségnek, más oldalról pedig — habár csekély mértékben — felébresztik és fokozzák a pénzintézet iránti bizalmat a közönség körében.

Mielőtt rátérnék a debreczeni pénzintézetek részletes ismertetésére, szabad legyen foglalkoznom egy igen aktuális ügygel: a vidéki takarékpénztáraknál ujabban igen sűrűen előfordult bűnös mulasztásokkal, bukásokkal és az ezzel kapcsolatos kérdésekkel. Egy-egy vidéki takarékpénztár bukása nyomán kiszámíthatlan károk zúdulnak az országra. A szakkörök már évtizedek óta keresik azt a fonalat, mely kivezetne bennünket az ocsmány gazdálkodás ezen salakos hinárjából. Ugy hogy a vidéki pénzintézetek elvitázhatalanul szükséges reformja ugyszólván napirenden van.

A fővárosból fölbukkant ezen év elején ismét egy újabb s nagyobb körben figyelmet keltett eszme, mely a meglevő bajok orvoslásának lehetőségével foglalkozik.

Miután a vidéki pénzintézetek sorsa minket is érdekel, itt teszem közzé a Magyar Pénzügy szaklap f. évi 6-ik számában megjelent ama dolgozatomat, mely bőven foglalkozik e vitás kérdéssel s közelebbről ismerteti az ügy tervbe vett szanalásának módozatait is. Ime a közlemény:

„A Belvárosi takarékpénztár részvénytársaság érdemes vezérigazgatójának „Vidéki pénzintézeteink reformjáról“ írt értekezését nagy érdeklődéssel olvastam s pontról-pontra vártam benne azt a megnyugtató kibontakozást, melynek szükségességét a szakkörök régen beismertik és melyet a közönség, sőt az ország érdeke mind jobban-jobban megkíván. Ez a kibontakozás volna: megtalálni valahára a helyes utat és módot ahhoz, hogy miképen tegyük szilárdabbá a vidéki pénzintézetek iránti bizalmat s ezzel kapcsolatosan, miképpen lehetne módunkban valamely megingott pénzintézetet a végveszélytől momentán segítség utján megmenteni.

Az utmutató eszme azonban, véleményem szerint, a Székely Ferecz ur memorandumából is hiányzik. Azon általános elvek, melyeket az aktívák és passzívák minőségéről, azoknak könnyen vagy nehezebben értékesíthető voltáról elmond, kétségen kívül igazak. Alig akad vidéki pénzintézet, amelyik válságos időkre magát olyképpen biztosítaná, hogy tömegesen jelentkező betevők igényeit kielégítendő, rövid idő alatt értékesíthető papirokba fektetné vagyonának bizonyos hányadát. Igaz az is, hogy akár a váltótárcza, akár a jelzálog kölcsönök állománya megdöbbentő hányadra redukálódik, míhelyt a felszámolás, vagy a esőd ezerüzája becsüli meg azokat.

Mindezeket jól tudjuk s ohajtánók is orvosolni, de nem egy Budapesten székelő, a vidéki pénzintézetek gyámolítására rendelt kamara által, hanem várnók maguktól a vidéki pénzintézetek vezetőségétől, az igazgatóságtól, a felügyelő bizottságtól és a főbb hivatalnokoktól. Es pedig

ohajtánók, hogy ezek a köztisztviseltekben és becsülésben álló egyének vagyoni garanciájuk mellett szakképzettséggel és tudással töltsék be hivatásukat, melyre a bizalom emelte őket. Itt van a baj fészke, innen röpködnek szét a vihardarak. A szakképzettség hiánya miatt évről évre öntudatlan naivsággal mennek át a zárószámadás legfontosabb tételein anélkül, hogy annak valódi súlyát mérlegelni képesek volnának.

A jelzálogos kölcsönök megbírálása, általánosságban szölok — könnyelmű rövid uton megy, hamis váltók évről-évre nagyobb arányban apasztják a tiszta eredményt és ma már nemesak notórius hamisítók szolgáltatják ezt a váltóanyagot, hanem parasztok is, a nép leggyengébb képzettségű elemei. A felügyelő bizottság mérlegvizsgálása a legtöbb esetben csak pictus masculus. Maguk az illető urak röstellik, hogy mily kevés hozzáértéssel viselik felelősségteljes tisztüket s tájékoztatlanságukat a feltétlen bizalommal palástolják.

Daczára ezen bajoknak ott, ahol a kedvező viszonyok kiköszörülnek az egyik vagy másik évben ejtett mulasztás esorbáját, megy a dolog simán, fennakadás nélkül. De válság esetén a mulasztások sokszoros erővel támadnak fel és bizonyos, hogy a fővárosból kért szakértők nem referálhatnak másként, mint kedvezőtlenül.

Tehát minduntalan a szakértelemhez kell visszatérnünk. A memorandum is ezt tartja szükségesnek. Hogy a pénzintézeti kamara által kijelölt egységes elvek alapján készüljön a mérleg, haladjon a könyvvezetés és a felügyelet kiterjedjen a szakcszerű vezetésre is. De hogyan képzelhető az, hogy a szakértő közegek ezer vidéki pénzintézet folyó dolgainál érvényesíteni tudják köteleességüket? Mondjuk a váltóbírálatnál vagy a kölcsönök folyósításánál. Mert tulajdonképpen nem a könyvvezetés módja, hanem a tételek helyes értékelése jön itt kifogás alá. Szabályokat bizonyára lehet előírni, de a kivitel ismét csak az igazgatóság feladatául marad. Es vagy

Oldalt állott — a füstös fal tövében és gyűlöletes szemekkel kísérté annak a híres verekedőnek minden mozdulatát.

Haragos szemeiben megcsillant az engesztelhetetlen megvetés fénye.

A paraszt krakéler észrevette a félre állott alakot és kiolvasta annak tekintetéből, hogy annak a kibékülésre semmi hajlama nincs.

Oda szólt neki, sértő mosolylyal ajkán:

— Hát te nem iszol, Ferke?

— Mindenféle emberrel nem ütöm össze a poharamat, — felelé a komor arcú legény.

— En velem sem, Ferke? — kérde Bandi.

— Éppen te veled nem . . . monda fejét betykén felütve a gulyásbojtár.

— Na hát akkor! egyikőnk felesleges a világon! — ordítá megsértett önértében a krakéler, fokosát a nehezebb végére fordítva, közelebb lépett a provokáló bojtárhoz.

Már suhogott a rézfokos a levegőben, hogy a halálos csapást megadja a fedetlen koponyának, midsőn a hátul álló legények megragadták azt reptében és kivették kezéből — a felbőszült támadónak.

A krakéler lefegyverezve érezvén magát, éktelen dühében felkapott egy lócszát az ivóasztal mellől és azzal kezdett hadonázni a tágas ivószobában.

Azt is elvették tőle hamarosan.

Tehetetlen keserűségében most már csak az Istent káromolta. Ordított, mint egy kelepezébe jutott fenevad, — mely-

nek szabadulási útja mindenfelől elzáratott.

A nagy bámulat közepette, melylyel a számos legények a lefegyverzett híres verekedő tehetetlenségét elhalmozták, — előlépett egy öreg paraszt a háttérből — és oda kiáltott a véres szemű krakélerhez:

— Na hát ha olyan nagy legény vagy, állj ki egy szál botra Molnár Ferkével; verekedjete meg, úgy mint az urak szokták. Ha aztán majd így is győztes maradsz, akkor el fogjuk ösmerni, hogy a környéken te vagy a legény a csardában.

Az ajánlat tetszett a feleknek is, a bámulóknak is.

Hirtelen előkerestek két árvatölgyfabotot, melyeknek mindenik végén jó nagy görcsöket alkotott a természet.

Erősen összefogva oda nyujtották az egymást gyűlölő feleknek, hogy válaszszanak.

Mindenik kihuzta a maga ütő szerzőszámát.

Olyan egyforma volt az mind a kettő, mint két tojás.

A nézőközönség azonnal egy félkört alakított a tágas szobában, középre bocsátva a bajvivókat.

*

A komor legény szemben állott a henezegő fizköval, kinek elbizakodott sértő mosolya most is az arezulatán virágozott gunyos pompájában.

Néhány másodpercig olyanformán méregették egymás alakját, mintha vilámló szemekkel azt a pontot keresnék testrészeiken, hol leghamarabb törnek a csont.

Majd Bandi — kemény botját kicresztve, mely csak úgy füttyölt a levegőben, — iszonyu ütést mért ellenfelének feje felé.

Molnár Ferke abban a pillanatban félre ugrott és a Bandi botja nagyot koppan a szoba padlózatján.

A paraszt krakéler iszonyatos dühbe borult ezen sikertelen támadástól, melyet csak fokozott a nézők gunyos mosoly-moraja, még vehemensebb erővel rohant ellenfelére.

A gulyásbojtár úgy parirozott, mint egy olasz vivómester, — egyetlen ütés sem találta eddig még el a fedett helyeket.

A harez hevében mindig jobban megközelítve egymást, a halálos csapások úgy hullottak a magasból, mint záporosó anyacseppjei.

Hirtelen megszűnt a parirozás, az elkeseredett gyűlölet feszítette ki az izmokat, csupán egy gondolatból, hogy egyik a másikat mielőbb saját vérében megfürösztse.

Ütötték tehát egymást a leggyilkosabb haraggal.

Egyik jobb, másik baloldaltól osztogatta a csonttörő csapásokat.

Már ömlött a vér mind a két oldalról az összetört koponyákból, az ezer gombos derékra való foszlányokban esüngött alá a széles vállakról.

A komor gulyásbojtár, a verekedés legkritikusabb hevében megszólal:

— Nem az a legény, a ki üt, hanem aki állja!

Minden önvédelem nélkül püfölik egymást tovább, mintha csak nem is egy-

jól fogják fel az igazgatók hivatásukat vagy nem. Ha jól fogják fel, a becsületes munka mellett értelmiséget is tételezünk fel náluk, ha pedig helytelenül, a szakértelem hiányán kívül még bűnös szándékra is gondolunk. A fentebbi sorok tehát ismét a szakértelem mellett szólnak.

Most lássuk a cikk másik pontját. A pénzügyi kamara kezelné az összes vidéki pénzügyi betéteinek 5%-át, mintegy 30 millió frtot, mely összeg a legjobb esetben 4%-ot jövedelmezne az érdekelt pénzügyi intézeteknek.

A kezelési költségek az érdekelt intézeteket nem terhelik, áldozat tehát látszólag nem kívánatik, de tényleg mégis van valamelyes. Az átengedett 30 millió betétet a vidéki pénzügyi intézetek nem nélkülözhetik s kénytelenek azt ugyanannyi visszszámítási hitellel pótolni. Honnan? A fővárosi pénzügyi intézetektől. Tehát szerezni kell egy, legalább is 2%-kal drágább hitelt, amelynél enyhe számítás mellett is 600.000 frtnyi áldozatra kell készen lenni. Ezt pedig nem szívesen vállalnak ell a vidéki pénzügyi intézetek a mai viszonyok közt.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Pénteken, márczius 24-én, („B“ bérletben) *Faust*, opera 5 felvonásban.

Szombaton, márczius 25-én, („C“ bérletben) *Bajazzók*, opera 2 felvonásban.

Bajazzók.

Szegő Vilma és Odry Lehel vendégszereplése.

Ünnepi est volt tegnap a debreczeni színházban. Azzá tette *Odry Lehel* az ünnepelt énekművész fellépte.

Ugy látszik, hogy előadók — már t. i. a mieink — kezdenek beleszokni a nagy stílusba, szabadabban lélegzeni az operai légkörben. Tegnap az

ifjú serister tálán *Leoncavalló* nehéz zenéjü operája, a „*Bajazzók*“ került színre.

Oly kerekdeden, összevágóan és minden disszonátus hiba nélkül hallottuk a zseniális és modernségében bámulatos olasz zeneköltő akkordjait, hogy a vidéki színpad egyszerűbb viszonyaival elszámolva a túlzó pessimista is kevés kifogásolni valót talált volna.

Az előadók közül a két vendéggel kell első sorban foglalkoznunk.

Odry Lehel a magyar opera nagy érdemű oszlopos művészt, a m. kir. operaház t. tagját, akinek neve elváhatatlanul összeforrt a magyar énekművészet történelmével, szeretettel ünnepelte a közönség a debreczeni színpadon, melyhez a nagy művészt annyi diadalmas, szép emlék fűzi. A szerelmes és elutasítása után bosszualló komédiás legényt adta művészetének teljességével. A prólógot különös nemes izléssel és művészi fokozással énekelte, melyért óriási tapsot kapott. A közönség mély csöndben élvezte nemcsak az éneket, de a teljesen művészi remek játékot is. *Odry Lehel* felesleges hosszasan dicsérni. Az ő neve, magas művészi kvalitása régen kivívta nem egy város, de egy nemzet elismerését.

Neddát — a szintén vendég — *Szegő Vilma* játszott és énekelte szép sikerrel.

Otthonosan érezte magát a színpadon, természetesen mozgott, beszélt; nem volt benne semmi a félszagségből. Szóval van benne temperamentum, a mi a legfőbb színpadi kellék.

Hangja nem nagy terjedelmű, de kitűnően iskolázott.

Voltaképpen csak ma este *Mártha* szerepének éneklése után bizonyul be énektudása, mert *Nedda* szerepe inkább szüret, mint opera szerep. Játéka mindvégig jó volt, az utolsó komédiánál a maga csábos kacérságával, könnyűvérü

ségével és mindent elseprő szerelmi szenvedélyével igen szépen alkotta meg.

Szép sikere volt a tapsokból neki is kijutott.

Kitűnő diszpozícióban volt *Karacs* a czimszerep személyesítője, kinek szintén nagy sikere volt. Nagy monológját az első felvonás végén mesteri pathoszszal és nagy erővel énekelte, játéka is mindenütt találó volt.

Igen jól állotta meg helyét *Rubos* *Silvió* szerepében. Neddával való duettje gyönyörű volt.

Peppa szerepében nagyon jó volt *Kállay Lujza*. A színpadi szerenádot nagyon szépen énekelte. Ez a szerep tulajdonképp férfinak való, de hát nincsen a társulatnak másod tenoristája. Annál jobban méltánylandó *Kállay* szép sikere, hogy a nem az ő hangjához illő szerepet oly szabatosan és élvezhetően tudta előadni.

Föltétlen dicséret illeti a kart, a harang kórust ritka precizitással és meglepő dinamikus hatásokkal adták elő és tapsot is kaptak érte. A tenor-szólam azonban aránytalanul gyenge.

Znojemszky ismét bizonyosságát adta nagy tudásának, ügyességének.

Az operát nagy közönség élvezte végig.

* *Kiss Irén* megy. A Debreczeni Reggeli Ujság írja: „Megütkezéssel vettük a hírt, hogy *Kiss Irén* a mi kiváló szalonkomikánk felbontotta szerződését s itt hagyni készül színházunkat. Okot erre az adott a művésznőnek, hogy a színházi bizottság legutóbbi ülésén *Komjáthy* felhivatott, hogy vigjátéki anyát szerződtessen, holott egy régebbi határozat szerint e szerepkört *Kiss Irén* teljesen betöltve látták. Bármit legyen a dolog, csak sajnálni tudnók, hogy az általános szeretetnek örvendő művésznő megválna színpadunktól, mely annyi dicsőséget, annyi elismerést termelt számára s reméljük is, hogy megvál-

mást, hanem valami idegen szalmazsákot poroznának

A nézők minden perczen azt várják, hogy melyik rogyik össze hamarabb.

Az ütések mindig lassubbá, gyengébbé válnak, szemekbe alabugyogó vér, mely az összetört koponya-bőrből mint patak zuhan alá, elveszi a látóképességet.

Az agyoncsépelt test kezd nem érezni semmit, megtömpül a szervezet, egyszerre csak megáll annak további működése, — mint a törött óra ketyegése.

A két alak ugyanegy pillanatban zuhan a földre alélva, tehetetlenül.

*

Most már mind a kettő ott uszik a saját vérében, a piszkos padlón, eleget téve a paraszt legénykedés esztelen hivalkodásának.

A többi legény a bámulat némaságával állja körül a két összetört alakot, — nem szól bele, nem mer beavatkozni a két legbátrabb legény páros viadalába.

Több hosszú perczig úgy fekszenek ott, mintha meg volnának halva, csupán a széles mellkasok csendes hullámlása mutatja, hogy az élet még uralkodik az testekben.

Egyszer csak megmoccan *Bandi*, a paraszt krakéler, sziszegve a fájdalomtól, felemeli fejét és tekintete rászzegeződik ellenfelének véres alakjára.

Egyik kezével kikaparja az aludt vért a szeme gödréből, — majd sebes homlokáról az odaragadt hajfürtöket igyekszik eltávolítani.

Később magához tér a másik bajvivő is, nagy kinnal felemelkedik egyik könyö-

kére és hosszasan nézi azt a másikat, ki nem győzi arcát a sok alá folyó fekete vértől megszabadítani.

A két ellenfél tekintete egy pillanatban találkozik.

A gyűlölet villámainak helyét a szemek sugarában, elfoglalta most egy sajnálattal párosult nemes bocsánatkérés fényes paránya, mely az egyforma erőket egy alami lelkületeket, a győzelem, vagy vereség perczében — egy kikötőbe vezet.

Saliga Bandi, a híres paraszt krakéler, kékre vert kezét lassan felemeli és reszketve a sajnó fájdalomtól, feléje nyújtja ellenfelének.

— Haragszol? — kérdéslágy hangon.

Erre a nem várt kérdésre, *Molnár Ferke* megrendült egész testében, viaskodott a sértett önérzetes, becsületes szívével, véghareztot vivott azon gondolat a lelkében, hogy a történetek után helye van e a bocsánatnak.

Végre hosszú gondolkodás után győzött a paraszt lovagiasság érzete és elfogadta a feléje nyújtott parolát.

Ebben a kézfogásban megszületett egy örök odaadó barátság symboluma, melyet szétszakítani többé nem lehet.

Az egyenlő erők viaskodása és azoknak egyforma győzelme megteremtette a szeretetet a vad természetes szívekben.

A két egymásnak nyújtott kezekbe kapaszkodva talpraállottak a hősök és szorosan vált ölelve, mintha egymást támogatnák az összeeséstől kilépkedtek az ivószobából az udvarra.

Egyenesen a kut nagy vályujához tartottak.

Ott aztán közös erővel lemosták egymás összetört testéről az aludt vért,

majdnem úgy alkalmazkodtak egymás irányában, mintha testvérek lettek volna és egy közös védelmi harcban sebesültek volna meg.

Még meg is mosolyogták a sikerültebb ütések kékes daganatjait, valósággal gratuláltak egymásnak egyik-másik remek csapását.

A mikor aztán egész tisztára megmosakodtak, egyéb fölt nem látszott már az ábrázatukon a számos kék barázdánál, összeölelközve visszamentek az ivóba, hogy az első békepohárt az igaz barátság rovására kiürítsék.

A többi várakozási állásban levő legény nem győzte szempillantással a két megbarátkozott fiút.

Tiszteletteljes távolságban maradv, tették meg remarkjaikat, ki ki a maga nézete szerint.

Bizonyosan az ítélet egyforma csudalattal telt volt mind a két félre nézve.

* * *

A halálos ellenségekből jóbarátokat varázsolt elő a sors csalfa kereke.

A paraszt lovagiasság megnyilatkozása egy fészekbe ültette az oroszán bátorságot a férfias bocsánattal, nem vesztvén az által zománczából még annyit sem, melyből az uri világ bármely krakéler tagja a saját rovására, valamit mérlegébe dobhatna.

Az igazi magyar a mikor üt, már ütésének fele utjában azon gondolkodik, hogy kellene azt a megütöttet kiengesztelni.

Ilyen idea csak a mi szívéünkben lakozik, az a másik nemzetség még a sírjában sem tud megbocsátani soha.

toztatja szándékát és továbbra is gyönyörködtetni fog kedves játékával.

Igy ír a D. R. U. Óhajtanók, ha a félreértés elsimulna, mert a színügyi bizottság, éppen úgy, mint a sajtó és a nagy közönség teljes mértékben méltányolta Kiss Irén művészi tehetségét, mely minden tulzás nélkül mondhatjuk kimagasodik nemcsak a debreczeni, de általában a vidéki keretből. A színügyi bizottság a legnagyobb méltánnyal emlékezett meg úgy Kiss Irénről, mint F. Csigaházy Etelről, de az anyaszerepek is különfélék s a színügyi bizottság csak is arra gondolt, hogy a vigjátéki öregebb anyaszerep, melyet hajdanában Debreczenben Siposné és Bacsné töltött be, a nemzeti színháznál pedig Sz. Prielle Kornélia játszik. E szerepek a Nagymama és a Sardou-darabokban a társalgási nagymamák, a Lemondásban a nagymama stb. Kiss Irén inkább vigjátéki komika s csak az ő kiváló alakító képességét bizonyítja, hogy néha nem az ő egyéniségéhez illő szerepkörben is képes játszani. Felette sajnálnók távozását, de hisszük, hogy az igazgatóságnak sikerülni fog a kitűnő színésznőt tovább is megtartani a debreczeni színpad számára.

Legujabb.

A képviselőház ülése 1899. márczius 24 én.

— Saját tudósítónk távirata. —

A nagy érdeklődést keltett kereskedelemügyi tárcza költségvetésének tárgyalását ma befejezték.

Az államvasutak tételénél Török Bertalan a vasúti napdíjasok helyzetének javítását ajánlta a miniszter figyelmébe. Igen kívánatosnak tartaná továbbá, ha a kereskedelem és az ipar fellendítése céljából az államvasutaknál az áru fuvar-díj leszállíttatnék.

Komlossy Ferenc hosszabb indoklásában a nem állami iskoláknál alkalmazott tanárok részére kért kedvezményes illetve féláru vasúti menetjegyeket. Mócsy pedig a lelkészek érdekében szólalt fel ugyanezen célból s arra kérte a minisztert, hogy a lelkészeket, olyan esetben, mikor hivatalból kénytelenek utazni, kártalanítsa.

Hegedűs Sándor egyenként válaszolt mindegyiknek. Ami Török Bertalan óhaj-tását illeti, azt ő a maga részéről megszívlelendőnek tartja. Foglalkozni akar e kérdéssel s beható tanulmányozása után meg fogja tenni mindazt, ami a jelen körülmények között lehető és szükséges. Komlossy és Mócsy képviselők kérésével szemben aggodalmának ad kifejezést s azt hiszi, hogy az most aligha lehetséges.

A költségvetés többi tételét a Ház megszavazta.

Ennek befejeztével áttértek a földmívelésügyi tárcza költségvetésének tárgyalására.

Papp Géza előadó behatóan ismerteti a költségvetés minden egyes tételét s azt elfogadásra ajánlja.

A gyanus beteg.

Budapest, márcz. 24. (Erk. d. u. 2 ó.) A bécsi bakterológiai intézet szolgálóját, Schneidert, kiről híre járt, hogy pestisben megbetegedett, ma reggel gyógyul-tan bocsátották ki a kórházból.

Kirabolt ékszerüzlet.

Szeged, márczius 24. (Érk. d. u. 2 ó.) Fried Karoly itteni ékszerész üzletét ma hajnalban kifosztották. A tettesek a pincéből, a padozatot feltörve hatoltak be az üzletbe. A kár huszezer forint. A rab-lók elmenekültek.

NAPI HIREK.

— **Uj egyházkerületi főjegyző.** A tiszántúli ev. ref. egyházkerület második világi dignitartusát, a főnotariust ritka egyértelműséggel választották meg a gyülekezetek. Farkas Antal szatmári ügyvéd, kamarai elnök lemondása következtében üresedett meg ez a díszes állás s már az első szavazásnál óriási többséggel Ujfalussy Béla kerületi tanácsbíró, ez a hitbuzgó, áldozatkész szabolcsmegyei föld-birtokos került ki győztesen. A kerületi küldöttség Kiss Áron püspök és gróf Degenfeld József elnöklése mellett teg-nap bontotta fel a szavazatokat. Hétszáz-harminckilenc szavazatból 696 esett Ujfalussy Bélára.

— **Gábor napja.** Sokan keresték fel ma délelőtt a Gáborokat, nevűnapja alkalmából. Török Gábor erdőmester, Tor-day Gábor ügyvéd, Kocsár Gábor dr., Péter Gábor vendégszerető házuknál fogadták a szívből jövő jókívánatokat.

— **Tél a tavaszban.** A rügyfakadás napjaiban dermesztő fagyos szél fujdogált az éjjel s reggelre kelve hó borította az utcákat és a házak födelét. Az idő bizony csufot üz belőlünk s megérjük, ha nem változik hamarosan, még a koresolya-pályát is megnyitják.

— **Névmagyarosítás.** Teitelbaum Lévy debreczeni lakos belügyminiszteri engedéllyel Tihanyira változtatta nevét.

— **Szilágyi István szobra.** Tóth András szoborművésznünk már elkészítette a nagy-névű Szilágyi István szobrát, melyet május 12 én nagy ünnepek közt lepleznek le Maramaros-Szigeten. A gyönyörű szobor, mely a művész alkotó kezét dicséri, Bona Fortunato szobrász telepén megtekinthető. Holnap számunkban bővebben ismertetjük Tóth András ezen legujabb alkotását.

— **Lengyel József** nyugalmazott napdíjas városi adópénztári számfejtőnek, élete 77-ik évében, folyó hó 23-án reggeli 6 órakor, 3 heti szenvedés után, agkori végelgyengülés-ben, szívszélhűdés következtében elhunyt. A boldogult földi részeit f. hó 25-én délután 3 órakor, a collegium hátamegötti Gönczi-utca 5-ik számú háztól, az ev. ref. nagy-templomban tartandó rövid egyházi szertartás után, a Péterfia-utcai sírkertben helyezik örök nyugalomra.

— **Elekció.** A hagyományos V-ik számú tanterem ma d. u. 2 órakor ismét megtelt a legációba menő jókedvű diáknéptől. Az ilyenkor szokásos vig szólás-módoknak most se volt se vége, se hossza; tréfa, viccelődés, hangos örömjaj töltöt-ték be a termet, mintegy kárpótlásul a nagy komolyság, az ünnepélyes hallgatás után, mely ugyanezen teremben valamely tudós akadémiai professzor előadását szokta követni. Egy kis szelid busongás is ve-gyült a derült hangulatba, amennyiben ez alkalommal igen sok volt az olyan nagyobb egyházak száma, melyek megne-vezve hívták ki legátusaikat, így természetesen nem kerültek választás alá. Ezt pedig derék teológusaink nem mindig fogadják örömmel. De hát az elekezió-n nincs helye haradnak, ott mindenki meg-elégszik a sorsával, ha még olyan kis helyre jut is... Eddig a következők nagyobb és főleg közelünkben levő legátiónak van meg a szerencsés birtokosuk: Bereg-szász: Veress Gusztáv esküdtfelügyelő, Derecske: Bokross Elek esk. fel. Karczag: Birtka József 4 th., Mezötur: Ács Gusztáv 3 jh., Mező-Keresztes: Jakó Elek 1 jh., Bakonyszeg: Fodor Jenő 2 jh., Nagy-Kun Madaras Váro Géza 1 jh.: Hajdu Nánás: Csiba Miklós 2 jh. Hajdu-Sámson: Bánffy József 1 jh. Berettyó-Ujfalu: Szabó Ernő 7 o. gymn. ten. Alsó és Felső Józsa: Orosz Béla gymn.

tan. Tisza Dada: Szabó János 2 jh. Tisza-Dob: Szarvas Kálmán 2 joghallg. Tisza-Füred: Végh József 8 o. gimn. tan. A debreczeni legátusok: Bogdán Lajos főisk. szenior, Bagaméry Károly esk. fel., Bíró János 4. th., Molnár Vincze 4 th.

— **Eltűnt a szülői házból.** Gyermekek ifjut keresnek most az egész országban. Sebestyén Lajos az elveszett fiu. E hó 3 án eltávozott szülei lakásáról Hadról s azóta nyoma vezet. A fiu 15 éves. Szülei jelentésére a b.-ujvárosi járás főszolgabírája most az egész országban kerestetli az eltűnt gyermeket, de még ezideig semmi nyom sincs a miből a gyermek tartózkodási helyét, vagy azt, hogy él-e meg lehetne állapítani.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönöt.** A Debreczeni Első Takarékpénztár f. hó 19-én tartott rendes közgyűlésén a mult évi nyereségből a főiskolai szegény tanulók részére 100 (egyszáz), a főiskolai természetrajzi muzeum részére 40 (negyven), a főiskolai hittanhall-gatók és joghallgatók segélyegyletei részére külön-külön 20—20 (husz husz), a főiskolai magyar irodalmi társulat s a főiskolai gyors-író egyeslet részére külön-külön 10—10 (tiz-tíz) forintot utalván ki, s küldvén át, az illető helyekre szolgáltatás céljából, hivatalomhoz: midőn ezen összegnek, együtt 200 (kétszáz) o. é. frtnak átvételét ezennel itt, a nagy nyilvánosság előtt nyugtázom, jóleső kedves kötelességet teljesítek egyszersmind, ha főiskolai hatóságaink nevében hálás köszönetet mondok a Debreczeni Első Takarékpénztár nemeslelkű igazgatóságának, általában főisko-lánk s ennek különböző társulatai iránti, áldozatkész tettekben nyilvánuló érdeklődé-seért. Debreczen, 1899. márczius 24. Csiky Lajos, akadémiai igazgató.

— **Tolvaj irnok.** Balta Zoltán mint irnok volt alkalmazásban Miskolc városában. A fiatal, 21 éves fiu könnyelmű, léha életet élt, hogy költséges passzióit fedezze, váltót hamisított, majd irodafő-nöke asztalfióból 200 frtot ellopott. Mikor a turpisság kiderült, Balta megszökött. Most körözik, s a körözőlevél megérke-zett a debreczeni rendőrséghez is.

x „Globus“ tisztító kivonat. Sok évi tapasztalat alapján és csakis a legjobb nyersanyag felhasználása folytán, a mihez tulajdon bányák körülbelül 2 millió négyzetméter nagyságu birtokterületen szolgáltatják a jó tisztítószer-hez föltétlenül szükséges kavicsport, melyeket legujabb vívmányu gépek dolgoznak föl lehető legfinomabb anyaggá, tehát az igazi fémtisztító szer minden kiváló tulajdonságát egyesíti magában a nürnbergi, brüsseli, chicagói és lipcei kiállításokon kitüntetett „Globus“ tisztító kivonat.

Globus tisztító kivonat fáradság nélkül és gyorsan gyönyörű fényt ad, ami minden-féle tárgynak, legyen az akár arany, ezüst, réz, nikkal, vagy fém, előnyére válik. Ki van zárva a tisztítandó tárgyak karcosolása vagy bepiszkítása, továbbá a Globus tisztító kivonat soha sem veszíti el kitűnő tisztító hatását és három hatósági vegyész egybehangzó véle-ménye szerint ártalmas anyagot nem tartal-maz, tehát teljesen ártalmatlan. Valamely cikkek jóságát semmi sem bizonyítja inkább, mint a kelendősége. Az óriási és folyton növekedő megrendelés — egy-egy hónapban körülbelül 4 millió doboz kél el, amiből egy-egy napra több mint 130,000 doboz esik, — tanuskodik leginkább ennek a tisztító szernek a rendkívüli jósága mellett. Ebben az óriási fogyasztásban részt vesz természetesen sok magánvállalat, állami hivatal, vasutkezelőség, katonai hatóság stb. sőt a német császári ten-gerészetnél is a Globus tisztító kivonatot haszná-lják. Ilyen eredmények sokféle utánzásra

készítenek; azért tessék figyelni, hogy a valódi Globus tisztító kivonat minden dobozán rajta lesz a teljes czég: Fritz Schulz jun., Leipzig és a védőjegy: Globus a vörös keresztcsíkon.

x Hivatali helyiségül, esetleg *ipari czélokra rektárnak* stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olcsó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

DEBRECZENI ELLENŐR

1899. április 1-ével előfizetést nyitottunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Április hóra	1 frt — kr.
„ 1-től május 31-ig	1 „ 67 „
„ „ június 30-ig	2 „ 50 „
„ „ decz. 31-ig	7 „ 50 „

Kérjük azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetése márcz. hó végével lejár, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, lakásváltoztatás esetében pedig úgy helybeli, mint vidéki előfizetőinket kérjük, hogy előbbi czimüket velünk közölni sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fönnakadást szenvedjen.

„Otthon.“ Lapunk irodalmi ajándékáról az „Otthon“-ról akarunk az új évnegyed alkalmából néhány szót ejteni. Előfizetőink tulnyomó részének már volt alkalma megismerkedni e rendkívül gazdag tartalmu, előkelő irodalmi színvonalon álló, diszes kiállítású folyóirattal, melyet mi jelentékeny áldozatok árán ingyen adunk előfizetőinknek (havonként egy vaskos könyvet) nem számítván fel egyebet, mint kezelési költségek fejében negyedévenként 1 mondd egy koronát.

Lapunk előfizetői ilyen módon egy éven át 12 kötet könyvet kapnak, melynek tartalmát a legkiválóbb írók és művészek szolgáltatják. Oly páratlan kedvezmény ez, minőt még külföldön sem nyújt egyetlen lap sem az ő előfizetőinek.

Öröndetes tudomás vétel végett közöljük t. olvasóinkkal, hogy az „Otthon“ egyik közelebbi füzeté városunkkal fog behatóan foglalkozni és be fogja képeken mutatni városunk előkelőbb alakjait, valamint magának a városnak érdekesebb pontjait. Ez ügyben az Otthon szerkesztőségének egy tagja közelebb meglátogatja városunkat, hogy a szükséges adatokat beszeresse.

Női olvasóinkat bizonyára érdekelni fogja, hogy az Otthon már legközelebbi füzetében nagyobb tért fog szentelni a divatrovatnak, amennyiben direct összeköttetésbe lépve egy párisi divatlappal, ezzel egyidejűleg fogja közölni a divat legújabb legérdekesebb ujdonságait.

Figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy az Otthon minden hat füzeté egy kötetet képez és bekötési táblák rendkívül diszes kiállításban lapunk kiadóhivatalában is kaphatók.

Az új évnegyed alkalmával ismételtelen melegen hívjuk fel t. olvasóink figyelmét nagybecsű irodalmi mellékletünkre az „Otthon“ ra, kérve, hogy az előfizetési díj beküldése alkalmával még egy koronát mellékelni sziveskedjék az előfizetési díjhoz, mert nem képzelhető, hogy csak egy előfizetőnk is akadjon, aki ezt a páratlanul kedvező ajánlatunkat igénybe ne vegye.

Vegyes.

Mikor a diplomata nem az. Ali Ferrah bey török követ, aki e télen az első hivatalos szezont töltötte el Washingtonban, az előkelő

társadalmi körökben óriási feltűnést keltett, mint — enfant terrible. Keleti erkölcsök szigorában nevelkedvén, az ott szokásos esti hölgytoiletteket különösöknek találja és azt a hölgyekkel való érintkezésében többször ki is fejezte. Így legutóbb egy hölgynek mutatták be, aki mélyen kivágott, u. n. párisi „gown“-ban jelent meg. A keleti diplomata nagy figyelemmel nézte a hölgyet, a mi ezt végre is kelletlenül kezdte érinteni és legyezőjét emelte maga elé. A bey most, a mélyen kivágott derékra utalva, így szólt:

— Asszonyom, a férje ezt mind ellenvetés nélkül engedi meg?

A hölgy elpirult, a mikor azt felelte, hogy a férjének e tekintetben semmi kifogása. És mialatt a diplomata a különféle asszonyok szokásáról beszélt, neki, ellilant mellőle.

Más alkalommal egy általánosan ismert előkelő hölgyet valóságos inkvizícióznak tett ki.

— Ön férjes? — kérdezte.

A hölgy mosolyogva felelt:

— Igen.

— És szabad kérdenem, hogy mióta az?

— Tíz éve, — felelt a hölgy.

— Hány gyermeke van? — volt a legközelebbi kérdés.

A kérdeztet kissé zavartan felelt, hogy házassága — sajnos — gyermektelen maradt.

A török diplomata meglepetve vonta össze szemöldökeit.

— Nincsenek gyermekei? Hát a férje nem hü önhöz?

A hölgy úgy elfutott, mint a megriasztott őzike és Washington szépei az idő óta igen félnek a próféta kívánsi fiától.

Az utolsó Dante-sarj.

Megirtuk, hogy Bolognában meghalt Gozzadina Gozzadini grófné. A grófné utolsó sarja volt Dantenak, a halhatatlan költőnek. Ugyanis anyja Alighieri Mária Terézia grófnő volt. Gozzadini grófnő egész fiatalon nőül ment Zucchini grófhhoz, de házasságuk nem volt boldog és rövid idő múlva elváltak. Azóta a grófnő kizárólag a jótékonyágnak szentelte életét. Néhány év előtt beleszeretett egy gazdatisztjébe és pazarul kezdett költekezni, elannyira, hogy az ügyvédség indítványozta elmeállapotának megvizsgálást. Tomburini doktor, a reggio emiliai tébolyda igazgatója örültnek nyilvánította, de több híres szakember azt állította, hogy épelméjű, míg végre a törvényszék az utóbbi álláspontra helyezkedett és Gozzadini grófnő ezentul szabadon rendelkezhetett vagyonával. Vagyoná három millió lirára rugott, melyből másfél milliónyt Giovanni Belvedere nevű alkalmazottjának hagyományozott, félmilliót egy Capurri nevű ügynöknek testált, egy milliót pedig Bologna városára hagyott, hogy azon gyermekkórházat létesítsenek.

CSARNOK.

Agáta testvér.

— Jules Lemaitre. —

Ugy kezdődött, beszélte nekem Bert-hier Maxim barátom, mint a hogy rendezsen, közönséges módon kezdődni szokott. — Októberben a családomhoz mentem Orleansba, hogy ott mintegy két hetet töltsek. Szomszédnóm, Aubrayné asszony, aki igen kiváló, istenfélő öreg hölgy volt, egy tizenhatesztendős árva leányt, a ki kolostorban nevelkedett Tours közelében, a szünidőre magához vett. Aubrayné szerte az apácákat, ezek pedig rábírták kis növendéküket, hogy mulasson egy kisit és egyszer ő is élvezze a szünidőket, mint többi társa.

Szüleim gyakran találkoztak az öreg

szomszédasszonnyal. Az estét gyakran töltöttük el Aubrayné asszonnyal.

Eleinte alig ügyeltem kis társnőjére. Oly igénytelen, oly szerény volt. És egy szót sem beszélt.

Egy napon azonban a nevét említetek előttem, oly nevet, melyet igen kedvesnek találtam: Lydia de Frégeneuilles. E pillanattól fogva figyelmesebben néztem, és úgy találtam, hogy kedves, rózsás, szöke-haju leány, a kinek nagy, mindig bámuló szemei vannak.

A kolostori növendék fekete ruháját viselte, és ha sétálni ment, kékszalagos fehér kalapot öltött.

Azon igyekeztem, hogy legalább egy kis beszélgetésre bírjam rá. Ő azonban igen félénk volt, csak nagynehezen beszélt és ugyszólván sohasem fejezte be mondatait. Mégis beszélt Agáta testvérről, a ki pártfogásába vette őt, a mikor még egész kicsi volt, aki mindig szeretete, ápolta; anya módjára becézte. Agáta testvér a kolostor főnöknője, Agáta testvér igen jó családból származott, Agáta testvér tudott zenélni, rajzolni, templomi körmeneteket és szindarabokat rendezni, Agáta testvér legelseje lehetne az egész rendnek, ha akarná. Egy szóval; Agáta testvér volt a legtökéletesebb.

Este olvasgatni szoktam. Észrevettem, hogy Lydia kisasszony el nem fordította tőlem a szemeit és hogy — a hányszor az én tekintetem az övével találkozott — azt sem tudta, merre fordítsa szemeit. Ez nekem mulatságot szerzett, a nélkül, hogy különben érintett volna.

Elutazásom előtti este kezemet nyújtottam neki. Ő nagy bátran elfogadta és a mikor kissé távol voltunk a többiektől, még azt is merte mondani:

— Viszontlátjuk egymást?

— Okvetlenül, kisasszony!

— Oh, — szólt ő erre igen szomoruan, — ez igen bajos lesz! Talán majd jövőre...

Párisba visszatérve, másra sem gondoltam, mint a kis kolostori növendékre. Egy igazi fiatal leány, nyílt jellem, a ki anyjának védő szárnyai alatt valamely falusi zugban rejtőzik, már az is elragadó, de mennyire tökéletesebb az a kis leány, a ki csak jámbor testvérek nevelnek, a ki nem ismer más otthont, mint a melyet a tourainei fehér kolostor nyújt neki! Mily ábrándos boldogság, ha ilyen egészen új, gyermekes, teljesen gyanutlan lelket szerethetünk!

Aztán részvételet kezdtem érezni a szegény árva, hontalan kis leány iránt, a ki csak a jó testvérek szűzies, hideg anyaságát ismeri, a ki én úgy elnézgettem az öreg hölgnél, a mint nagy, bámuló szép szemeivel félénken tekintett körül.

Bizonyára Istennek tetsző cselekedetet végezne, a ki feleségül venné őt. Hogy szeretné az ilyen nő a férjét! Bizonyára a férje volna neki mindene, mert minden-nel megajándékozta őt.

Igy egy reggel megleptem szüleimet:

— Huszöt éves vagyok, unatkozom, házasodni akarok, már választottam is.

— És kit?

— Frégeneuilles kisasszonyt.

— De... De... De...

Leszereltem minden ellenvetést és nem nyugodtam. Gyorsan beszereztük az értesüléseket. Lydiának elég szép hozományja volt; a gyámja, a ki éppenséggel nem törődött vele, az apácákra bízta, hogy vőlegényt szerezzenek neki. Végre vasutra ültettem anyámat, Toursban kiszálltam vele és sebtiben Lydia kolostorába vezettem, hogy ott megtegye az „ajánlatot.“ Bevezették őt a társalgóba és én, ki nem mertem követni, a kertben maradtam, a hol a látogatás eredményét vártam.

A kert nagy és tiszta volt, mint valami kápolna. Egy hársfasor, a melynek

525. tkv. sz.
1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az egri egyházmegyei alapítványok végrehajtónak id. Szinesák Gáspár és társai végrehajtást szenvedők elleni 500 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debreczeni kir. járásbíró) területén levő, Egyeken fekvő, az egyeki 735. sz. tjkvben A 1.576/3., 841/2., 975/3., 1262/2., 1593/3., 1808/2., 1948/2., 2131/3., 2187/2. hrsz. a foglalt ingatlanokra 965 frtban, az egyeki 1090. sz. tjkvben A + 2521/154. 2521/648. hrsz. a felvett ingatlanokra 355 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi április hó 29. napján délelőtt 9 órakor Egyek község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 96 frt 50 krt, illetve 35 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi január hó 23-án.

Nagy Károly,
kir. táblai bíró.

230-1-1

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

Az **ESZÉKI SPITZER-KENŐCS**

és az **ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.**

Valódi minőségben csakis mint eddig, ezentúl is **ESZÉKEN, felsőváros**

DIENES C. J.-fele

gyógyszertárban készüli és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat valamint az összes **bőrtisztítálatlan-ságokat** biztosan eltávolít.

- 1 tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
- 1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 "
- 1 drb. valódi Salvator-szappan . . . 50 "
- 1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.
- 1 tégely kézpaszta 60 kr.

FIGYELMEZTETÉS!

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beíratott védjeggyel el van látva és kéretik a t. közönség csakis DIENES-féle csakai kenőcsöt és szappant kérni.

216-20-8

KEIL-LAKK

(Glasur)

legkitünőbb mázólo szer puha padló számára.
1 nagy palaezk ára frt 1.35 kr. — 1 kis palaezk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

kőpkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaezk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. újonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

254 12-2

Szent-Királyi Tivadar ezégnél Debreczenben.

PSERHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „Általános labdacscok“ név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacscok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Evtizedek óta ezen labdacscok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertől készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacscok háziszertől ajánlottak minden oly bajknál, melyek a rossz-mésztésből és székrekedésből erednek, mint epevárárok, májbajok, kólika, vértelenségek, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is: így sápkórnaál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacscok oly könnyen hatnak, hogy a legeszkélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a legyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetőek.

Ezen vértisztító labdacscok csakis a Pserhofer J.-féle az „Arany birodalmi aímához“ címzett gyógyszer-tárban Bécsben, I., Singerstrasse 15 szám alatt készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacscot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 kba kerül. Az összeg elűztes beküldésénél bérmentes küldeséssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 kba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacscok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacscokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítására a Pserhofer J. névaláírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacscok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszaszerzése folytán hozzáuk írtak, ezen helyen csakis néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacscokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön föltűnő ható vértisztító labdacscóiból utánvetéssel. Fogadjon ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacscóinak csodálatosáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. 12-én.

Tekintetes ur!

Isten akaratára volt, hogy az ön labdacscóit kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: En gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni s bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdacscóit engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacscok engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszaszerésére szolgáltak.

Knifcz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mályen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át

Bernhardi alpesi-fü liqueur. Bernhard W. O.-tól Bregezenben. Egész üveg 2 frt 60 kr., fél üveg 1 frt 40 kr., negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és ható legjobb szer minden köszvényes és csuszos bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagszagratás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzúg-gatás, stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Angol csodabalzam, Pserhofer J.-től, egy üveg 50 kr.

Fagybalzsam, Pserhofer J.-től. Évek óta a sebire mint legbiztosabb szer van elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

„Stoll“-fele Kolapraeparatumok, kitünő szer gyomor és bélbetegségeknek.

Kola-elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 85 kr.

Golyva-balzsam, Pserhofer J.-től kitünő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr., bérmentve 65 kr.

Élet-esszencia, (prágai csöppek), Pserhofer J.-től, megrontott gyomor, rossz emésztés, és mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszert. 1 üveg 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Utifüvedv, Pserhofer J.-től, egy ált. ismert kitünő háziszert hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegcsoke 50 kr., 3 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

PSERHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“

Bécs, I., Singerstrasse 15.

szervengett gyomorhurutban és vikhórágban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitünő vértisztító labdacscóiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gröhl mellett, 1893. márcz. 27.

Tekintetes ur!

Alulírott ismételtén kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő labdacscóiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésem kifejezni ezen labdacscok értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetzés szerinti használására önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kölbach mellett, Szilésia, 1886. október 8-án.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacscóiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csak is az ön csodálatos labdacscóinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajót, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacscok nálam sohasem fognak kifogyni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok

tisztelettel Zwickl Anna.

Tannoehinin hajkenőcs. Pserhofer J.-től óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelenczével 2 frt.

Általános tapasz, Steudel tanártól. Utas sebeknél, mérgeps daganatoknál, ujkkakcz, sebes vagy gyuladt mell, vagy más ily bajknál, mint kitünő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só, Bullrich A. W.-től, kitünő háziszert a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás szédülés, gyomorgörcs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdetett összes bel- és külf. gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben notán nem levők gyorsan és olcsón megszerkeszhetnek. *Postai megrendelések a leggyorsabban eszköszölnének, ha a pénzüsség előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétel küldetnek.*

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánasása szigoruan büntetettük.